

Л.А.ЛАТОЦІН

А.А. СТОЛЯР – ВЫДАТНЫ ВУЧОНЫ Ё ГАЛІНЕ МЕТОДЫКІ ВЫКЛАДАННЯ МАТЭМАТЫКІ

Імя А.А.Столяра добра вядомае як даследчыкам у педагагічных навуках, так і шырокай педагагічнай грамадскасці. Зробленае гэтым выдатным вучоным ёсць важкі ўклад у развіццё методыкі выкладання матэматыкі. З яго іменем звязваецца станаўленне методыкі выкладання матэматыкі як навукавай дысцыпліны. Сам А.А.Столяр разглядаў методыку выкладання матэматыкі як навуку, а ў сваім практычным увасабленні як від мастацтва.

Абрам Аронавіч Столяр нарадзіўся 20 лютага 1919 года ў вёсцы Таруціна (цяпер Адэская вобласць на Украіне) у рабочай сям'і. Сваю педагагічную дзейнасць ён пачаў у час вайны ва Узбекістане, выкладаючы матэматыку ў школе. Работу настаўніка А.А.Столяр спалучаў з вучобай на завочным аддзяленні Бухарскага педагагічнага інстытута, які закончыў у 1947 г.

Працуючы ў школе, а затым у Саратаўскім ваенна-марскім падрыхтоўчым вучылішчы (1948-1950), А.А.Столяр зацікавіўся роллю логікі ў выхаванні культуры мыслення вучняў. Вынікам работы ў гэтым накірунку стала кандыдацкая дысертацыя "Выхаванне лагічнага мыслення вучняў на ўроках матэматыкі", якую ён абараніў у 1951 г.

У 1950 г. А.А.Столяр пераязджае на Беларусь і працягвае свае навуковыя даследаванні, працуючы спачатку настаўнікам у школе № 11 горада Магілёва, а затым у Магілёўскім дзяржаўным педагагічным інстытуце выкладчыкам, загадчыкам кафедры, прарэктарам па навукавай працы. Тут ён завяршае даследаванне праблем, звязаных з роллю логікі ў навучанні матэматыцы і ў 1970 г. абараняе доктарскую дысертацыю "Лагічныя праблемы выкладання матэматыкі".

Па ініцыятыве А.А.Столяра ў Магілёўскім педагагічным інстытуце была ўтворана навукова-даследчая лабараторыя "Навучанне і разумовае развіццё", у рамках якой было праведзена комплекснае псіхалага-педагагічнае даследаванне праблемы інтэнсіфікацыі ўплыву навучання на разумовае развіццё навучэнцаў. Цяпер гэтая лабараторыя пераўтворана ў міжкафедральную навукова-даследчую лабараторыю матэматычнага развіцця, якая працягвае даследаванні ў накірунках, закладзеных прафесарам А.А.Столярам.

А.А.Столяр быў душой многіх аўтарскіх калектываў, якія распрацавалі падручнікі, вучэбныя дапаможнікі для сярэдняй і вышэйшай школы. Ён аказаў значны ўплыў на станаўленне калектываў кафедраў, што выкладаюць дыдактыку матэматыкі, у многіх вышэйшых навучальных установах былога СССР.

А.А.Столяр многа працаваў з настаўнікамі-практыкамі, са школьнікамі, лёгка адгукаўся на патрэбы школы. У 1986 г. ва ўзросце 67 гадоў ён пачаў выкладаць у школе новы прадмет – інфарматыку.

У 1992 г., пасля 41 года работы ў Магілёўскім педагагічным інстытуце, А.А.Столяр пераязджае ў Маскву, дзе працуе ў Маскоўскім педагагічным інстытуце да апошніх дзён свайго жыцця. Жыццё выдатнага вучонага абарвалася 6 мая 1993 г.

А.А.Столяр пакінуў багатую спадчыну. Яе ўплыў на далейшае развіццё metodyкі выкладання матэматыкі і іншых метадычных навук будзе яшчэ доўга адчувацца. А.А.Столяр распрацаваў тэорыю дзейнага падыходу да навучання матэматыцы. У сваёй працы “Педагогіка матэматыкі” (Мн., 1986) ён наступным чынам фармулюе канцэпцыю навучання матэматыцы: “Навучанне матэматыцы ёсць дыдактычна мэтазгоднае (абгрунтаванае) спалучэнне навучання матэматычным ведам і пазнавальнай дзейнасці па набыцці гэтых ведаў, г.зн. спецыфічнай для матэматыкі пазнавальнай дзейнасці” (С. 51).

Вызначаючы мэты навучання матэматыцы, А.А.Столяр на першае месца ставіць развіццё матэматычнага мыслення. Канцэпцыя развіццёвага навучання знайшла сваё практычнае ўвасабленне ў навучальна-метадычных комплексах па матэматыцы для пачатковай школы, створаных пад кіраўніцтвам А.А.Столяра, якія ўключаюць разам з падручнікам для вучня шэраг дадатковых матэрыялаў як для вучня, так і для настаўніка. Гэтыя падыходы працягваюць і навучальна-метадычныя комплексы па матэматыцы для пятага і шостага класаў, створаныя вучнямі А.А.Столяра ў лабараторыі матэматычнага развіцця.

Адметнай рысай прац А.А.Столяра з’яўляецца выказанасць выказвання, структураванасць, выверанасць спосабаў падачы матэрыялу. Гэтыя асаблівасці стылю пісьмовай мовы праяўляюцца і ў працах яго шматлікіх вучняў.

Чым болей часу праходзіць з таго дня, як перастала біцца сэрца выдатнага вучонага, тым больш выразнай становіцца значнасць таго, што зрабіў А.А.Столяр для педагогічнай навукі, станаўлення матэматычнай адукацыі ў нашай дзяржаве.